

Sygn. akt II UZ 77/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku D. Spółki z o.o. z siedzibą w G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
z udziałem zainteresowanych: [...]
o ustalenie nieistnienia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 lutego 2015 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 kwietnia 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2014 r. Sąd Apelacyjny, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił apelację D. Spółki z o.o. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 sierpnia 2013 r. w części dotyczącej ustalenia nieistnienia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym M. P., L. S., P. K. i A. S.

Sporne postępowanie dotyczyło objęcia obowiązkiem ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania pracy na rzecz wnioskodawcy przez [...] i zostało zainicjowane wydaniem przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych pięciu decyzji dotyczących odrębnie każdego z ubezpieczonych. Odwołania wnioskodawcy od powyższych decyzji zostały na mocy art. 219 k.p.c. połączone do

wspólnego rozpoznania postanowieniami Sądu Okręgowego w G. z dnia 11 sierpnia 2011 r.

Złożona przez D. Spółka z o.o. apelacja nie została opłacona, mimo że spółka była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika będącego radcą prawnym. W związku z powyższym Sąd Okręgowy zarządzeniem, doręczonym pełnomocnikowi apelującej spółki w dniu 15 października 2013 r., zobowiązał ją do usunięcia braków formalnych apelacji poprzez jej opłacenie opłatą stałą w wysokości po 30,00 zł od każdej apelacji (łącznie 150,00 zł) w terminie 7 dni, pod rygorem odrzucenia apelacji. W dniu 24 października 2013 r. wpłynął do Sądu Okręgowego wniosek w przedmiocie zwolnienia wnioskodawcy od ponoszenia opłaty od apelacji, który został oddalony postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 28 października 2013 r. W dniu 8 listopada 2013 r. doręczono pełnomocnikowi apelującej spółki odpis tego postanowienia oraz wezwanie do uiszczenia opłaty od apelacji w kwocie 30,00 zł w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia apelacji, co nastąpiło w dniu 14 listopada 2013 r. Kolejnym zarządzeniem, doręczonym pełnomocnikowi spółki w dniu 28 listopada 2013 r., Sąd Okręgowy wezwał do uiszczenia brakującej opłaty od apelacji w kwocie 120,00 zł, co nastąpiło w dniu 3 grudnia 2011 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny wezwał pełnomocnika spółki do jednoznacznego wskazania w terminie tygodniowym, której ze spraw połączonych do wspólnego rozpoznania dotyczyła opłata od apelacji w wysokości 30,00 zł uiszczona 14 listopada 2013 r., pod rygorem przyjęcia, że opłata dotyczy sprawy z udziałem J. L., który został wymieniony w apelacji jako pierwszy zainteresowany. Zobowiązanie zostało doręczone w dniu 7 marca 2014 r., a wykonując je pełnomocnik apelującej spółki wyjaśnił, iż opłaty od apelacji były uiszczone zgodnie z wezwaniami Sądu Okręgowemu, nie wskazując jednak, której z połączonych do wspólnego rozpoznania spraw dotyczyła opłata uiszczona w dniu 14 listopada 2013 r.

W związku z powyższym Sąd uznał, że apelacja podlegała częściowemu odrzuceniu. W uzasadnieniu postanowienia w tym przedmiocie podniósł, że zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) w

przypadku oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych profesjonalnemu pełnomocnikowi nie zostaje określony przez przewodniczącego termin do usunięcia braku fiskalnego i nie jest on wzywany do jego usunięcia. Przepis ten nie tylko wyznacza termin do uiszczenia opłaty w razie prawomocnego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, ale jednocześnie wyłącza możliwość wdrożenia postępowania naprawczego określonego w art. 130 § 1 k.p.c., co oznacza, że profesjonalny pełnomocnik powinien sam obliczyć i uiścić należną opłatę w powyższym terminie. Konsekwencją niewniesienia prawidłowej opłaty od apelacji w ciągu tygodnia od doręczenia postanowienia o negatywnym załatwieniu wniosku w sprawie zwolnienia od kosztów związanych z jej wniesieniem, jest jej odrzucenie jako nieopłaconej, a wezwanie przez Sąd pełnomocnika wnioskodawcy do wniesienia opłaty od apelacji, mimo braku ustawowego uregulowania w tym względzie, było bezskuteczne.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł wnioskodawca, zaskarżając je w całości oraz wnosząc o jego uchylenie w związku z naruszeniem przepisów postępowania – art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że apelacja wnioskodawcy nie została w sposób należyty opłacona, podczas gdy w okolicznościach niniejszej sprawy uiszczał on stosowne opłaty zgodnie z treścią wezwań Sądu Okręgowego oraz art. 130² § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy w terminie tygodniowym od dnia otrzymania wezwań z Sądu Okręgowego stosowne opłaty były uiszczane.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący podniósł, że nie zachodziły przesłanki do odrzucenia apelacji, gdyż ściśle wykonał wszystkie nałożone na niego przez Sąd Okręgowy zobowiązania, a więc niespełnione są przesłanki z art. 370 i 373 k.p.c. Skarżący zauważył ponadto, że Sąd Apelacyjny całkowicie pominął okoliczność, iż wezwaniem z dnia 25 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy wezwał do uiszczenia opłaty sądowej w wysokości 120 zł, którą to opłatę wnioskodawca uiścił w terminie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie kluczowe znaczenie ma treść art. 112 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.), która została zmieniona ustawą z dnia 17

grudnia 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 45) i obowiązuje od dnia 19 kwietnia 2010 r. Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przewodniczący nie wzywa do opłacenia złożonego pisma, jeśli podlegało ono opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia i zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Zmiana powyższa miała na celu przyspieszenie postępowania w wypadku, kiedy czynności za stronę wykonuje fachowy pełnomocnik, a charakter tych czynności nie wymaga dodatkowych wskazówek ze strony sądu.

Po dokonaniu powyższej zmiany w przepisach dotyczących kosztów sądowych w sprawach cywilnych w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że pogląd, zgodnie z którym nieopłacenie środka zaskarżenia złożonego przez profesjonalnego pełnomocnika uruchamia tryb postępowania naprawczego przewidziany w art. 130 § 1 k.p.c. nie jest aktualny w sytuacji, w której możliwość zastosowania tej regulacji została wprost wykluczona w ustawie. Artykuł 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wyznaczył bowiem termin do uiszczenia opłaty, a jednocześnie wyłączył obowiązek wzywania profesjonalnego pełnomocnika przez sąd do realizacji tego obowiązku, co oznacza, że powinien on sam obliczyć i przekazać opłatę w powyższym terminie. Zatem konsekwencją niewniesienia prawidłowej opłaty od apelacji w ciągu tygodnia od otrzymania odpisu postanowienia o negatywnym załatwieniu wniosku (zażalenia) w sprawie zwolnienia od kosztów związanych z jej wniesieniem, jest jej odrzucenie jako nieopłaconej, a sankcja taka wynika z art. 370 k.p.c., który Sąd odwoławczy prawidłowo zastosował na mocy upoważnienia przewidzianego w art. 373 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 marca 2012 r., II CZ 173/11, z dnia 13 kwietnia 2012 r., I CZ 36/12, czy też z dnia 25 lipca 2013 r., II CZ 54/13, niepublikowane). W orzecznictwie podkreślono już także, że przyjęta

powyżej wykładnia nie narusza art. 45 Konstytucji ani art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez pozbawienie możliwości sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, ponieważ wprowadzony obowiązek nie jest dla profesjonalisty skomplikowany (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2011 r., V CZ 30/11, niepublikowane).

Dodatkowo należało zauważyć, że wezwania przewodniczącego o uiszczenie brakującej części opłaty wysyłane po negatywnym załatwieniu wniosku w sprawie zwolnienia od kosztów sądowych nie miały oparcia w ustawie i słusznie Sąd Apelacyjny uznał je za bezzasadne i w związku z powyższym pozbawione wpływu na dalszy bieg terminu do wniesienia opłaty (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2011 r., V CZ 30/11, niepublikowane).

Postanowienie o odrzuceniu apelacji było zatem prawidłowe, a zażalenie wnioskodawcy na to postanowienie podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.